

Geen droge lessen over verdragen

Hoe maak je van de EU een interessant verhaal voor leerlingen?

Geschiedenisonderwijs over de EU is vaak droog en gaat niet over mensen van vlees en bloed.

EUROCLIO ging in discussie met docenten geschiedenis over hoe het onderwijs hier toch iets mee kan.

Jonathan Even-Zohar
is directeur van
EUROCLIO.

Op het VGN-congres op 10 maart in Den Haag verzorgde EUROCLIO een workshop over Europees burgerschap in een zaal die heel toepasselijk Europazaal heet. Direct bij binnenkomst werd de bezoeker geconfronteerd met een landkaart en een overzicht van de Europese eenwordingsmijlpalen: een politieke tijdlijn van positieve ontwikkeling van opeenvolgende verdragen. In het kader van het algemene thema van het congres (burgerschap) stelden we de vraag: wat is Europees burgerschap? Wat is de rol van geschiedenisdocenten om dit te vormen? Kunnen we voorbij de instituties kijken en de geschiedenis van de Europese samenwerking integraal overbrengen zonder dat dit een stoffige, droge, en in enige mate propagandistische vertelling wordt?

Breder kader

De discussie in Den Haag ging veel kanten op. Waar de een van mening was dat we aan Europa de vrede te danken hebben, hield de ander vol dat 'er eindeloos enorme hoeveelheden geld worden rondgepompt'. Vanuit verschillende perspectieven praatte men eigenlijk ook over verschillende entiteiten. Europa: is dat de Europese Unie, de Raad van Europa, het continent Europa, de Europese cultuur, of zelfs de Europese beschaving?

'Europa: is dat de Europese Unie, de Raad van Europa, het continent Europa, de Europese cultuur, of zelfs de Europese beschaving?'

Gelijkgestemdheid was er wel als het ging over het nut van het lesgeven over de geschiedenis van de Europese integratie. Laatstgenoemde zou een prima onderwerp kunnen zijn om uit te leggen hoe het herstel in Europa vlak na de Tweede Wereldoorlog plaatsvond door het in een breder kader te plaatsen. Maar hoe dichterbij het heden komt, hoe onduidelijker en onzekerder de rol en betekenis van Europa wordt.

Uit de discussie kwamen verschillende vervolgvragen. Waarom gaat de geschiedenis van de Europese integratie niet over mensen van vlees en bloed? Hoe kunnen docenten geschiedenis

beter samenwerken met docenten aardrijkskunde en maatschappijleer om aan leerlingen duidelijk te maken dat ze in het dagelijks leven met Europa, op veel verschillende manieren, te maken hebben? Vragen die op Europees niveau ook erg spelen. Het Europees Parlement debatteerde er in 2016 nog over, waarbij het met ruime meerderheid de Europese Commissie vroeg om scholen, docentenopleidingen en universiteiten te steunen, zodat die ervoor zouden kunnen zorgen dat er in de lidstaten meer kennis zou komen over de Europese samenwerking en integratie.¹

De resolutie geeft een bijzondere rol aan het geschiedenisonderwijs: '[The Parliament] stresses the importance and the potential of a European approach to the teaching of history, while bearing in mind the competence of the Member States in this area, as some historic events were determinant in the emergence of the European ideals and values; calls on the Commission and the Member States to support history societies and centres for historical research, in order to highlight the value of their scientific contribution to European history and their role in keeping schoolteachers up to date.'

¹ European Parliament Report 12 April 2016, (2015/2138(INI)), geraadpleegd op bit.ly/2o41861.

² www.euroclio.eu/changing-europe-en www.historiana.eu.

en beleid

Lesmateriaal

EUROCLIO heeft met geld van het financieringsprogramma 'Jean Monet' drie projecten weten te realiseren. In twee van deze projecten hebben we historici en didactici bij elkaar gebracht om lesmateriaal te maken voor docenten. Bij deze projecten was het voornaamste doel te laten zien dat de Europese samenwerking tot stand is gekomen door een veelvoud van *decisions and dilemmas* aan de top, maar ook op vele andere niveaus in de samenleving.

Het lesmateriaal staat op de portal *Historiana, Your Portal to the Past* onder de titel 'Changing Europe' en is vrij toegankelijk.²

Er zijn verschillende historische kaders ontwikkeld om leerlingen Europese samenwerking op waarde te leren schatten. Zo wordt de Europese Unie geplaatst in een lange serie pogingen tot conflictbeheersing van leiders op het continent. De EU kan dan gezien worden als antwoord op de Tweede Wereldoorlog. In het lesmateriaal wordt ook gekeken naar het leven van 'gewone Europeanen' in de periode vlak na de Tweede Wereldoorlog. Dit helpt studenten de gemeenschappelijkheden en verschillen te ontdekken over hoe mensen in andere delen van Europa dachten over de oorlog en over de toekomst, en de rol van Europa hierin.

De verdere koers van de Europese samenwerking is feitelijk een droog verhaal van vergaderingen,

beleid en verdragen. Om dit verleden interessanter te maken is er lesmateriaal waar leerlingen het besluitvormingsproces beter kunnen begrijpen door *role play* met *evidence files*.

Dankzij een intensieve samenwerking met de in Barcelona gevestigde Universitat Pompeu Fabra is er tevens een onderzoeksproject gerealiseerd genaamd 'Teaching EU at schools'. De resultaten van het schoolboekenonderzoek komen deze maand op de website van EUROCLIO, maar nu al kan er worden vastgesteld dat in de geschiedenischoolboeken geringe aandacht wordt besteed aan de complexiteit van het Europese besluitvormingsproces. De EU lijkt daardoor bijna geen onderdeel uit te maken van de 'eigen' geschiedenis in de lidstaten. Dat zou in de toekomst weleens kunnen veranderen. ■

Boven: Nieuw gebouw in Brussel voor vergaderingen van de Europese Raad, waarin alle Europese regeringsleiders zitten. Foto: Europese Unie.

Onder: Deelnemers aan de workshop in de Europazaal van ProDemos in Den Haag.

Linkerpagina: Jonathan Even-Zohar leidt een workshop over Europees burgerschap tijdens het VGN-congres.

